

TRƯỜNG ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI

Quách Tuấn Ngọc

BKED

CHƯƠNG TRÌNH SOẠN THẢO TIẾNG VIỆT
ĐA NĂNG TRÊN MỌI MÁY VI TÍNH IBM-PC.

(Version 4.1 với chữ to có dấu)

Hà nội 7.1991

BKED

BACH KHOA EDITOR

(Version 4.1 Xuất ngày 1.7.1991)

sản phẩm tin học của

TRƯỜNG ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI

Phòng chuyên đề Xử lý tin

Phòng kỹ thuật Vi tính và Xử lý tiếng Việt

Tác giả:

Quách Tuấn Ngọc

Chương I

GIỚI THIỆU CHUNG

* BKED là chương trình soạn thảo tiếng Việt trên máy vi tính. Song BKED phù hợp với mọi đối tượng sử dụng: từ học sinh phổ thông với máy XT tối thiểu với bài toán $\Delta = b^2 - 4ac$, tới luận án khoa học của Nghiên cứu sinh; từ người thư ký, kế toán các cơ quan với các biểu bảng thống kê tới cán bộ khoa học (tự nhiên, xã hội) trong các Trường đại học, các Viện nghiên cứu với các sơ đồ, hình vẽ ... Đó là vì BKED có những đặc điểm chính dưới đây:

* BKED tự động chạy trên tất cả các kiểu máy và màn hình họ XT/AT như màn hình đơn sắc (Monochrome hay Hercule), CGA, EGA, VGA, mà không cần thay đổi phần cứng vì BKED hiển thị chữ Việt trên màn hình dưới dạng graphic. Do đó bạn có thể yên tâm ngồi vào bất cứ máy vi tính nào, ở bất cứ địa điểm nào trên thế giới để làm việc được ngay. Đây là một trong các đặc điểm nổi bật của BKED.

* Ngoài việc soạn thảo văn bản thông thường ra với BỘ CHỮ VIỆT to-nhỏ đủ dấu (từ Version 4.0), BKED còn cung cấp các kí tự kẻ ô, mũi tên chỉ, các dấu toán thông dụng, chữ Hylap... nên BKED còn chuyên dùng để soạn thảo: Giáo trình, Luận án (tốt nghiệp, NCS), Tài liệu khoa học kỹ thuật.

* BKED là hệ soạn thảo tiếng Việt duy nhất vẫn giữ được các kí tự tiếng Pháp như ç, ï, í, û.

* BKED còn thích hợp cho các công việc vẽ các biểu bảng (thống kê, kế toán, số liệu...), vẽ các sơ đồ khối, các sơ đồ máy tính, μP , điện tử ...

* BKED cung cấp cho bạn 2 kiểu gõ tiếng Việt: kiểu BKED và kiểu TELEX (theo qui định của Bưu điện Việt nam và với việc tự động bỏ dấu đúng chỗ chính tả tiếng Việt). Điều đó giúp cho các bạn yên tâm dùng cũng như học đúng tiếng Việt vì hiện nay có rất nhiều ấn phẩm phát hành ra song phạm lỗi chính tả như in là quả, hòa, tùy, hòe, tọa ...

* **BKED** đã chú ý phân tích từ tiếng Việt, giúp cho bạn sửa sai sót để gõ tiếng Việt được nhanh chóng và thuận tiện hơn.

Hệ lệnh soạn thảo của **BKED** nói chung đều tương tự các hệ lệnh soạn thảo của Turbo PASCAL, của WordStar, SK, VSM, VNI ... Vì vậy những ai đã quen với các loại Editor trên sẽ rất dễ học **BKED**.

Sau một thời gian sử dụng, **BKED** đã được nhiều đơn vị (thuộc Bộ Giáo dục và Đào tạo) thử nghiệm và chính thức đưa vào giảng dạy (với tài liệu hướng dẫn tự soạn) cũng như sử dụng trong các việc in ấn công văn, tài liệu (kể cả in **Ronéo** trên giấy Stencil):

- Vụ Đào tạo Đại học, - Trung tâm Đại học Thăng long,
- Viện Khoa học Giáo dục, - Trường Đại học Tổng hợp HN,
- Trường Đại học Kinh tế Quốc dân, - ĐH Dược khoa Hà nội,
- Trung tâm Tin học CADASA (Cao đẳng sư phạm tp HCM),
- Trường ĐH Nông nghiệp I Hà nội, Nông nghiệp III Huế,
- Trường ĐH Sư phạm I Hà nội, Sư phạm Vinh, Sư phạm Huế
- Trung tâm đào tạo Tin học (Hội Tin học),

cũng như các trường Đại học khác, các Sở Giáo dục tại Huế, Nha trang, Hải phòng, Vinh, Đà nẵng, Quảng trị, Hà tuyên ...

Với độ chính xác về chính tả, **BKED** đã được dùng để làm một công cụ soạn thảo *Từ điển Bách khoa toàn thư Việt nam* mà không gây lỗi.

Để đáp ứng nhu cầu sử dụng của các trường học cũng như đông đảo người dùng **BKED** sau một năm công bố thử nghiệm (19.5.1990) và chỉ vài tháng sau khi in Version 3.4 (tháng 3.1991), tác giả xin trân trọng giới thiệu với các bạn bản hướng dẫn **BKED 4.0** với nhiều cải tiến quan trọng như đã có chữ Việt to có dấu, đã có bộ chữ in Roman đẹp trên mọi máy in 9 kim cũng như 24 kim, đã cải tiến phương thức chuyển sang Ventura...

ĐĨA CHƯƠNG TRÌNH BKED

Muốn dùng **BKED**, thông thường bạn chỉ cần copy đúng một file **BKED.EXE** là đủ vì tất cả các Font chữ cho màn hình Hercule, EGA, VGA, CGA cũng như máy in FX1050, FT7000, LQ ... đã được gói sẵn trong file **BKED.EXE**.

Tuy nhiên với các bạn có nhu cầu khai thác hết khả năng của **BKED** thì cần có:

* **TO-BKED.EXE**: dùng để chuyển đổi các tệp văn bản gõ từ VNI, VSM ... thành tệp văn bản **BKED** (chuyển cả chữ to có dấu).

* **BKVEN.EXE**: đổi trực tiếp sang Ventura để in Laser.

* **BKCR.LXH** và **BKBOLD.LXH** chạy với chương trình **LX.COM** để in chữ NLQ trên mọi máy in 9 kim.

* **BKUTIL.EXE**: nạp bộ chữ của **BKED** cho màn hình EGA/VGA để dùng với các phần mềm (software) khác như FOXBase, Pascal, WordStar...

* **VIDU.BK** là tệp văn bản (text file) gồm vài trang dùng để in mẫu chữ cũng như một số điểm bổ sung cho tài liệu này.

BKED có thể chứa trên một đĩa mềm cùng với các văn bản khác cần soạn vì nó chiếm khoảng 160 Kilo Bytes.

Chương II KHỞI ĐỘNG BKED

Khi bắt đầu cho chạy BKED.EXE (bằng cách ấn BKED <enter>), trên màn hình sẽ hiện ra:

- Tên văn bản muốn soạn (*.BK):

Có nhiều khả năng để trả lời:

1. Bạn hãy gõ trực tiếp tên tệp văn bản (Text File Name).

Phần mở rộng của tên với ngầm định là (.BK), nghĩa là nếu bạn cho tên văn bản là VIDU thì máy tự động thêm vào thành VIDU.BK. Còn nếu bạn ghi rõ phần tên mở rộng thì máy sẽ lấy tên như bạn đã cho (ví dụ TEST.PAS).

b. Bạn ấn <Enter> nếu muốn chọn tệp (file) đã có trên đĩa:
BKED sẽ hiện lên một bảng danh mục các tệp (file) được xếp thứ tự theo vần ABC như minh họa dưới đây, trong đó tên thư mục con sẽ có đuôi là <DIR>.

..	<DIR>
ANHVAN	.BK
GIAIPT	PAS
TEST	<DIR>
TEST	.PAS

Để di chuyển phần chọn tệp (được thể hiện qua phần đổi màu), lúc này bạn có thể dùng các phím:

↑ ↓ : di chuyển theo từng tệp,

PgUp, PgDn: di chuyển theo trang danh mục (khoảng 12 tệp một lần),

Home, End : di chuyển về đầu hoặc cuối danh mục,

Sau đó ấn <Enter> khi đã chọn được tệp cần thiết.

Nếu bạn chọn tên thư mục con (Sub-Directory) có đuôi là <DIR> thì BKED sẽ chuyển sang hiện ra danh mục các tệp của thư mục mới này.

Nếu bạn chọn .. <DIR > : BKED chuyển lên thư mục phía trên của thư mục hiện tại.

Nếu bạn ấn ESC thì bảng danh mục tệp mất đi, BKED quay trở lại yêu cầu bạn gõ trực tiếp tên tệp như ở mục a.

Bạn có thể xem danh mục có "che" như khi dùng lệnh DIR của MS-DOS: Nếu bạn gõ *.BK thì BKED sẽ hiện ra cho bạn danh mục tất cả các tệp có phần mở rộng là BK. Còn nếu gõ P*.PAS thì hiện lên các tệp có tên bắt đầu bằng chữ P và có đuôi là PAS...

3. Nếu muốn đổi ổ đĩa: hãy ấn A: (hoặc B:, hoặc C:...)

4. Nếu ấn ESC thì chương trình kết thúc.

5. Ấn DEL để xoá tệp

để chắc chắn, phải ấn 2 lần DEL mới xoá được 1 tệp.

Sau khi đã chọn được tệp, BKED sẽ chuyển sang chế độ soạn thảo.

Nếu là lần đầu, BKED sẽ tự động tạo thêm ra tệp NGOC4.MNU để nhớ các thông số cho các lần sau: kiểu gõ, số dòng/trang ... Bạn không nên sửa đổi tệp này vì BKED sẽ không hiểu và nó sẽ báo lỗi:

Run time error: 106. Khi này bạn nên xoá NGOC4.MNU đi để cho BKED tự động tạo lại một cách chính xác.

*Thay đổi: Trước đây BKED dùng đuôi *.TXT, song nghĩ rằng nhiều hệ soạn thảo khác cũng dùng đuôi này nên BKED xin chuyển đuôi là *.BK cho dễ phân biệt. Vì vậy các bạn nên dùng lệnh của DOS để đổi tên là*

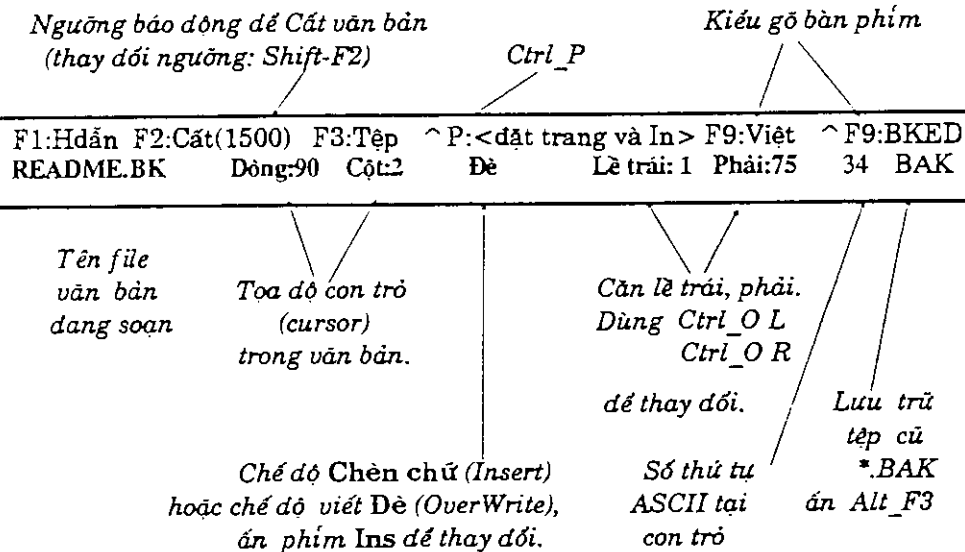
```
C>REN *.TXT *.BK
```

Xin cảm ơn bạn.

Chương III SOẠN THẢO

Dòng trạng thái:

Hai dòng đầu tiên hiện ra trên màn hình báo cho bạn một số thông tin:



* Trong chế độ Chèn chữ (Insert), mọi chữ bạn gõ vào sẽ được xen vào vị trí con trỏ và sau đó con trỏ dịch sang phải đi một chữ. Còn trong chế độ Dè (OverWrite), chữ gõ vào sẽ viết đè lên chữ cũ tại vị trí con trỏ và sau đó con trỏ cũng dịch chuyển đi sang chữ tiếp theo. Chuyển đổi chế độ: ấn Ins.

F1: ấn phím F1 bạn sẽ có 5 trang hướng dẫn nhanh. Tuy nhiên, trong đợt này chúng tôi tạm gỡ bỏ và mong bạn hãy dùng bản in tài liệu Hướng dẫn này, vì có như vậy bạn mới có thể khai thác hết tính năng của BKED.

F2: cất văn bản vào đĩa và tiếp tục soạn thảo.

ấn Alt_X: cất văn bản, kết thúc BKED và trở về DOS.

F3 : Gọi văn bản mới ra soạn. Nếu văn bản cũ đang soạn đã bị thay đổi thì BKED sẽ hỏi có cất đi không? Sau đó BKED hỏi:

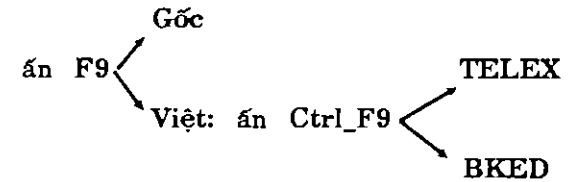
Tên tệp mới muốn soạn:

Bạn có thể viết tên tệp trực tiếp hoặc ấn <Enter> nếu muốn tìm theo thư mục như khi mới khởi động BKED.

Ctrl_F3 : Ghi văn bản vào tệp với một tên khác.

Alt_F3 : Có cất đi tệp cũ dưới dạng TênTệp.BAK? Nếu có: sẽ hiện ra chữ BAK trên dòng trạng thái, việc này sẽ đảm bảo an toàn cho bạn tuy có tốn đĩa. Ngược lại sẽ không có chữ BAK hiện ra. Chuyển đổi: ấn Alt_F3.

* BKED có vài cách xử lý kí tự gõ vào bàn phím:



Trong chế độ Gốc, các kí tự gõ vào hoàn toàn như ghi trên bàn phím Gốc.

Trong chế độ Việt, BKED tiếp nhận kí tự vào theo kiểu chữ Việt và có hai cách gõ là TELEX, BKED.

Như vậy trong dòng trạng thái sẽ hiện lên chữ BKED hoặc TELEX chỉ khi nào F9 ở chế độ Việt. Khi F9 ở chế độ Gốc, sau ^ F9 sẽ không hiện lên gì cả. (^ F9 nghĩa là ấn Ctrl_F9).

Lưu ý: Khi gõ tiếng Anh, nên chuyển về Gốc. Nếu không, dễ bị lỗi.

Ví dụ: ở chế độ TELEX, gõ 'of' sẽ thành 'ò', gõ 'good' sẽ thành 'gòd'.

Song có thể dùng chế độ gõ BKED để gõ tiếng Pháp (Xem phần sau).

* Khi văn bản được gõ vào, máy sẽ luôn luôn tự động căn lề hai bên trái và phải theo hai con số trên. Có thể thay đổi lề trái và phải. (Xem Ctrl_O L và Ctrl_O R).

* **An toàn công việc:** khi bạn gõ được khoảng 1000 kí tự (được gọi là "Ngưỡng báo động để Cắt văn bản", để đề phòng mất điện, BKED tự động nổi một khúc nhạc nhắc bạn cắt văn bản vào đĩa. Bạn có thể vẫn tiếp tục làm việc nhưng khi gõ thêm 300 kí tự nữa thì máy lại nhắc, cứ thế cho đến khi bạn giành một chút thời gian ấn F2 để Cắt văn bản vào đĩa. Có thể thay đổi Ngưỡng báo động bằng cách ấn Shift_F2. BKED cũng sẽ tự nhớ Ngưỡng này cho các lần sau.

Dịch chuyển con trỏ:

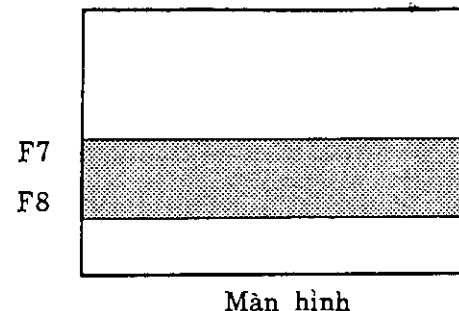
- Các phím ↑ ↓ ← → dịch lên, dịch xuống, sang trái, sang phải.
- Pg_Up (Page Up) và Pg_Dn (Page Down): dịch chuyển lên hoặc xuống theo từng trang màn hình một (khoảng 12 dòng).
- Home: đưa con trỏ về đầu dòng.
- End: đưa con trỏ về cuối dòng.
- Ctrl_ → dịch chuyển con trỏ đi sang "từ" tiếp theo.
- Ctrl_ ← dịch chuyển con trỏ sang "từ" đứng trước đó.
- Ctrl_PgUp hoặc Ctrl_PgDn sẽ đưa con trỏ về đầu trang văn bản trước hoặc sau đấy. (Xem định nghĩa trang văn bản sau).

Xoá chữ:

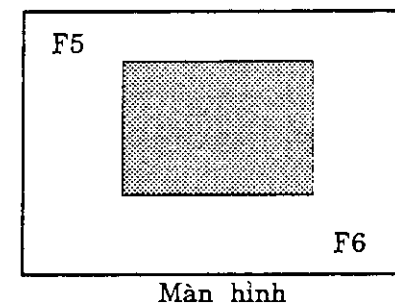
- Ấn nút Del sẽ xoá đi một chữ tại vị trí con trỏ đang đứng.
- Ấn nút xoá trái (Backspace) sẽ xoá đi một chữ nằm bên trái con trỏ.
- Ctrl_Y sẽ xoá đi cả một dòng mà con trỏ đang đứng.
- CTRL_Q Y: Xoá phần cuối dòng nằm bên phải con trỏ.
- CTRL_K Y: Xoá một khối dòng hoặc khối chữ (Xem thêm sau).

Xác định khối dòng và khối chữ:

Khối dòng được định nghĩa bằng dòng đầu tiên (dịch chuyển con trỏ đến dòng đó rồi ấn nút F7) và dòng cuối khối (dịch chuyển con trỏ đến dòng cần thiết và ấn nút F8). Các dòng nằm giữa dòng F7 và dòng F8 sẽ đổi màu chữ và nền chữ để bạn dễ nhận thấy (Xem hình trang bên).



Khối chữ là một hình chữ nhật có tọa độ phía trên - bên trái được định nghĩa bằng cách dịch chuyển con trỏ đến chỗ đó rồi ấn nút F5, còn tọa độ chữ phía phải - bên dưới được xác định bằng cách dịch chuyển con trỏ đến chỗ cần thiết và ấn nút F6. Các chữ nằm trong khối chữ nhật F5 và F6 sẽ đổi màu chữ và nền chữ để bạn dễ nhận thấy.



Tại mỗi thời điểm BKED chỉ chấp nhận một kiểu khối :
hoặc khối dòng hoặc khối chữ.

Khối chữ là một đặc điểm mạnh cần khai thác trong BKED.

Sau đây là một số thao tác khối CTRL_K được dùng để xử lý khối.

Hệ lệnh CTRL_K:

(ấn phím CTRL và K đồng thời, sau đó thêm 1 phím ...)

CTRL_K Y : Xoá đi khối dòng hoặc khối chữ (nếu có). Cách xoá này cho phép bạn kiểm tra vùng định xoá trước khi xoá. Xoá khối chữ cũng là một việc độc đáo khi bạn soạn thảo.

CTRL_K W : (Write) Viết khối dòng vào một file.

CTRL_K A : (Append) Viết khối dòng vào Cuối một file (đã có sẵn hoặc chưa có). Dùng để ghép các đoạn văn bản vào một file.

CTRL_K R : (Read) Đọc một file vào và xen vào chỗ con trỏ. Phần xen vào sẽ hiện ra dưới dạng một khối dòng.

CTRL_K H : Không cho hiện lên khối dòng hay khối chữ. Phần đổi màu sẽ hiện lại bình thường.

CTRL_K C : Copy khối dòng hoặc khối chữ sang vị trí khác (vị trí mới của con trỏ).

CTRL_K V : Chuyển khối dòng hoặc khối chữ sang vị trí mới.

CTRL_K và một số 1-9: Đánh dấu vị trí con trỏ. Có thể quay lại vị trí đánh dấu này bằng cách ấn CTRL_Q và 1-9.

CTRL_K D : trở về Menu ban đầu như khi mới chạy BKED. Có thể ấn nhanh bằng phím F10.

Hãy khai thác tính năng kể ở khi đánh dấu khối F5-F6 (Xem phần sau).

Hệ lệnh CTRL_O

CTRL_O C : (Center Line). Đặt dòng hiện tại vào giữa.

CTRL_O R : (R:Right) Đặt giá trị lề phải.

CTRL_O L : (L:Left) Đặt giá trị lề trái.

CTRL_O N : Đưa con trỏ về dòng thứ ...

Mới có:

CTRL_O T : Xác lập khoảng cách đầu dòng khi ấn Return: Mỗi khi ấn Return để mở đầu cho một đoạn mới, con trỏ sẽ tự động nhảy về vị trí này, tức là lùi vào trong lề một ít.

CTRL_O M : chọn Màu màn hình cho BKED. Với màn hình EGA, VGA, bạn có thể chọn lấy 1 màu trong số 64 màu. Máy sẽ hướng dẫn cho bạn cụ thể thêm.

Căn lề khối dòng:

CTRL_R: Toàn bộ các dòng trong khối dòng F7-F8 được căn lề lại theo giá trị Lề trái - Lề phải (được xác định bằng CTRL_O R và CTRL_O L). Lệnh CTRL_R là lệnh rất thường xuyên được dùng để bố trí căn lề lại văn bản cho đẹp, nhất là sau khi có nhiều sự thay đổi như xoá, cắt, ghép ... hoặc muốn sắp xếp lại văn bản theo lề mới như trong đoạn này (lề trái: 14, lề phải: 60).

F7 **F8**

↑	Ctrl_O L	↑	Ctrl_O R
	(cột 14)		(cột 60)

Hệ lệnh CTRL_Q:

CTRL_Q F: Tìm kiếm từ hoặc chữ.

Máy sẽ hỏi bạn tìm chữ gì? Sau khi gõ những gì bạn cần tìm, máy sẽ hỏi tiếp Option (tuỳ chọn, làm theo cách gì) để bạn ấn các chữ chọn cách tìm như sau:

G: (*Global*). Tìm từ đầu văn bản.

B: (*Back*). Tìm ngược từ vị trí con trỏ trở về đầu văn bản.

U: (*Uppcase*) Tìm và không phân biệt chữ in và chữ nhỏ. Ví dụ: muốn tìm từ "Anh" với Option U thì các từ ANH, ANh, AnH, anH ... đều được coi là như nhau và được chỉ ra ngay lần gặp đầu.

W: (*Word*) Từ cần tìm là nguyên một từ, không kể trường hợp 'Thanh' vì nhóm ký tự 'anh' nằm trong từ khác.

Bạn có thể kết hợp nhiều Option đồng thời với nhau, ví dụ như GU, nghĩa là tìm từ đầu, không phân biệt chữ lớn chữ nhỏ.

CTRL_Q A: Tìm kiếm và thay thế.

Máy sẽ hỏi bạn tìm gì và thay thế bằng gì. Sau đó máy hỏi Option nào để biết cách làm. Ngoài các Option U, G, B kể trên, bạn còn có thể thêm các Option sau:

- N: Tìm và thay thế mà không cần hỏi lại là có thay không vì bình thường máy sẽ hỏi bạn có đồng ý thay thế không mỗi khi tìm được từ cần thiết.

- n: Một số nào đó để chỉ số lượt cần làm: máy sẽ tìm và thay thế từ 1 cho đến số lần đó.

Ví dụ: 10N: tìm và thay 10 lần, không cần hỏi lại.

Ctrl_Q A là một công cụ lợi hại, bạn cần khai thác triệt để. (Xem thêm phần hỏi đáp thực hành)

Lưu ý: Khi dùng Ctrl_Q F và Ctrl_Q A, bạn phải gõ tiếng Việt theo kiểu BKED, tức là: gõ phím số 1 cho chữ ã, 2 cho â, 3 cho ê, ... 5 cho dấu

huyền. ấn Alt_1 cho số 1, ...Alt_9 cho số 9. (Xem thêm mục gõ tiếng Việt tiếp sau đây).

CTRL_L : lặp lại thủ tục CTRL_Q F hoặc CTRL_Q A đã dùng lần cuối cùng. Khi đó bạn không phải gõ lại lệnh CTRL_Q cũng như các thứ khác.

CTRL_Q và một số từ 1 đến 9: đưa con trỏ về vị trí mà bạn đã đánh dấu bằng lệnh CTRL_K + con số.

CTRL_Q Y: Xoá phần cuối dòng nằm bên phải con trỏ.

CTRL_Q B: Đưa con trỏ về vị trí đầu khối.

CTRL_Q K: Đưa con trỏ về vị trí cuối khối.

CTRL_Q R: nhảy về vị trí dòng đầu tiên của văn bản.

CTRL_Q C: nhảy về vị trí dòng cuối cùng của văn bản.

CTRL_Q T: Viết Tiêu đề công văn như sau:

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

----- *** -----

Hà nội ngày tháng năm 199

Kính gửi:

Chương IV

SOẠN THẢO TIẾNG VIỆT VÀ CÁC KÍ TỰ KHÁC

Ấn F9: chuyển đổi bàn phím giữa Gốc ↔ Việt.

Ở chế độ Gốc, mọi phím đều giữ nguyên như ghi trên bàn phím.

Còn trong bàn phím tiếng Việt, BKED có hai chế độ gõ :

BKED và TELEX.

Ấn \wedge F9 (Ctrl_F9) nếu muốn chuyển đổi cách gõ. Ở góc trên bên phải màn hình sẽ hiện ra các từ tương ứng với chế độ gõ bàn phím: hoặc TELEX hoặc BKED.

Chế độ gõ TELEX:

aw : ă,

ow : ơ, Ow : Ô

uw hoặc w không đứng sau u : u Uw: U

aa : â, oo : ô, ee : ê,

dd : d DD : D

Gõ dấu: f: huyền, S: sắc, f: hỏi, X: ngã, j: nặng,

Đề nghị bạn gõ dấu vào cuối từ như qui định của Bưu điện.

Ngoài ra còn có một số qui định gõ nhanh mà không theo chuẩn TELEX: Chữ ơ và u đã được bố trí ở phím [và] ...

[--> ơ] --> ư

{ --> Ô } --> U

Nếu bạn muốn gõ dấu [và] thì bạn chỉ việc gõ 2 lần phím đó:

[[--> []] -->] {{ --> { }} --> }

Với chữ d: khi cần gõ hai chữ dd trong tiếng Anh, Pháp, bạn hãy gõ

3 lần: ddd --> dd DDD --> DD ooo --> oo (cóng)

Ví dụ: tr][ngf trường quar quâ

hoặc trwowngf trường cuar của

chuaanr chuẩn

Khi này BKED sẽ tự động bỏ dấu đúng vị trí (theo từ điển chính tả tiếng Việt). Bạn cũng thấy rằng tiếng Việt khá rắc rối trong tiết mục bỏ dấu. Hiện nay trên nhiều tài liệu, sách báo, việc đánh dấu sai còn là tương đối phổ biến. Ví dụ: cùng vần "ua" song bỏ dấu khác nhau: "quâ" và "của".

Viết sai : quâ quâ hòa hòe huỷ toạ khôe

Viết đúng: quâ quâ hoà hòe huỷ toạ khoẻ

Chúng tôi mong rằng các bạn hãy dùng cách gõ TELEX để có được tiếng Việt đúng chính tả nhằm bỏ đi những cách viết dấu sai đã tồn tại thành thói quen. Hiện nay chúng tôi mới thấy có một số nhà xuất bản sử dụng cách viết đúng chính tả này (thật là một điều đáng tiếc). Ngoài ra cách gõ Telex theo chúng tôi là cách gõ THUẬN TIỆN NHẤT trong số tất cả các kiểu gõ vì dễ học, tốc độ gõ nhanh, dễ nhớ và không gây ra lỗi chính tả.

Nếu bạn gõ sai dấu, xin cứ việc gõ dấu mới, chương trình sẽ tự sửa cho bạn mà không phải xoá chữ cũ đi. Ví dụ:

awf --> ả, nếu gõ thêm s sẽ cho thành á: às --> á. trườngr --> trường

Chế độ gõ BKED:

Bàn phím tiếng Việt: (Đối với bàn phím kiểu QWERTY)

Trước hết bạn hãy làm quen với sự bố trí bàn phím như sau:

Các phím:	1	2	3	4	5	6	7	8	9
tương ứng với:	ă	â	ê	ô	huyền	sắc	hỏi	ngã	nặng

* Tương tự ở chế độ TELEX, chế độ BKED dùng:

Phím [{ tương ứng với ơ Ô

Phím] } tương ứng với ư Ư

và gõ [[-->[] -->] {{ --> { } --> }

* dd --> đ. DD --> Đ

ddd --> dd, DDD --> DD.

Cách viết từ Việt trong chế độ gõ BKED được thực hiện theo đúng luật viết tay tự nhiên chứ không phải luật đánh máy chữ: gõ nguyên âm rồi gõ dấu Việt sau.

BKED có khả năng tự sửa chữ Việt trong mọi cách gõ.

- khi bạn viết dấu Việt bị nhầm, bạn cứ việc gõ dấu Việt mới, máy sẽ sửa lại nguyên âm Việt theo dấu mới.

Ví dụ: u + huyền ù, song ù + sắc ú.

Thay vì trước đây phải xoá cả chữ ù đi rồi gõ lại u sắc. Nay bạn chỉ việc đánh dấu sắc sau khi viết ù (u huyền). Tương tự như vậy đối với mọi nguyên âm và dấu Việt khác.

- Khi bạn gõ ã â ê ô mà bị nhầm, ví dụ muốn gõ ã nhưng gõ nhầm ă. Vậy thì bạn cứ gõ lại ã mà không phải xoá ă. Máy sẽ tự xoá đi chữ ă và thay vào đó chữ ã.

Gõ con số từ 1 đến 9 ở chế độ BKED

Có vài cách gõ số trong chế độ BKED:

a. đồng thời ấn phím Alt và các phím chữ số đó.

b. Gõ hai lần: ăă --> 1 ăă --> 2 êê --> 3 ôô --> 4

c. Hoặc chuyển về chế độ Gốc:

Ấn F9 về chế độ bàn phím Gốc để gõ thẳng vào các phím số mà không cần ấn Alt. Cách này được dùng khi bạn cần gõ nhiều số liệu.

Còn trong chế độ TELEX, việc gõ các số sẽ như ở chế độ Gốc.

Cách gõ chữ Việt to có dấu:

Từ Version 4.0, BKED đã bổ sung bộ chữ Việt to đầy đủ dấu và với cách xử lý hoàn toàn khác các hệ soạn thảo văn bản tiếng Việt khác.

Cách gõ: bạn hãy luôn luôn gõ chữ Việt *bình thường*: ví dụ hãy gõ:
Trường Đại học Bách khoa Hà nội.

Sau đó bạn hãy ấn bổ sung Ctrl_A vào những chỗ thích hợp để có:

TRƯỜNG Đại học BÁCH KHOA Hà nội.

Vị trí ấn Ctrl_A điều khiển chữ to có dấu theo nguyên tắc: bắt đầu - kết thúc - bắt đầu - kết thúc Bạn cũng có thể xoá Ctrl_A đi để cho chữ to lại thành chữ nhỏ. Hãy thử dùng 'mẹo' này để gõ các từ sau trên một dòng:

Ý kiến. ÁNH SÁNG. Ống bơ.

Mẹo gõ chữ to có dấu này đã được nhiệt liệt hưởng ứng.

Chữ in đậm, in to, gạch dưới, nghiêng....:

Chúng tôi dùng một số kí tự đặc biệt để điều khiển việc in đậm, gạch dưới, in rộng gấp đôi, in nghiêng ... Song bạn hãy nhớ hai qui tắc sau của BKED:

- Dòng mới luôn luôn bắt đầu một cách bình thường, nghĩa là không gạch dưới, không in đậm, không in to ...

- Trong một dòng, lần gặp kí tự điều khiển Ctrl_B, Ctrl_C, Ctrl_E ... là lẽ thì bắt đầu điều khiển, còn lần gặp chẵn là kết thúc điều khiển.

Ấn CTRL_B sẽ tạo ra hoặc kết thúc chữ Béo (in đậm). Hình mặt người là dấu hiện ra của CTRL_B.

Ấn CTRL_C sẽ mở đầu hoặc kết thúc phần gạch dưới Chân. Hình ♥ là dấu hiện ra của CTRL_C.

Ấn CTRL_E sẽ mở đầu hoặc kết thúc phần vừa chữ béo vừa gạch dưới. Hình ♣ con nhép (tứ lơ khơ) là dấu của CTRL_E.

Ấn Ctrl_N. Điều khiển in chữ *Nghiêng* (Italic)

Các dấu này chỉ có tác dụng trong một dòng. Dòng tiếp theo tự động trở về chế độ viết bình thường.

Có thể viết nhiều lần các kí tự điều khiển trong một dòng.

CTRL_B mở đầu chữ béo (lần gập thứ 1 và 3)
CTRL_B kết thúc chữ béo (lần gập thứ 2 và 4)

Chữ mở rộng gấp đôi khi in kim:

Ấn Ctrl-W điều khiển bắt đầu hoặc kết thúc chữ in to và đậm với độ rộng gấp đôi.

Chữ mở cao gấp đôi khi in:

Ấn Ctrl_F để mở và đóng phần in cao gấp đôi.

MỞ RỘNG MỞ CAO MỞ đồng THỜI
Ctrl_W Ctrl_W Ctrl_F Ctrl_F Ctrl_W và Ctrl_F
mở đóng mở đóng đồng thời

Lưu ý 1: Các kí tự điều khiển trên có thể kết hợp với nhau: ví dụ muốn vừa cao, vừa rộng gấp đôi: hãy ấn đồng thời Ctrl_W và Ctrl_F, muốn vừa nghiêng, vừa đậm, vừa gạch dưới và chữ to có dấu: ấn đồng thời cả Ctrl_N, Ctrl_E, Ctrl_A.

Lưu ý 2: Khi con trỏ đang ở dòng nào thì các kí tự điều khiển nói trên sẽ hiện ra hết dưới dạng các hình ♣ ♦ ♥ Các dòng khác sẽ không hiện ra các kí tự điều khiển này, trừ Ctrl_W và Ctrl_F sẽ luôn luôn hiện ra vì BKED chưa tìm ra được cách thể hiện chữ in rộng gấp đôi theo chiều cao và gấp đôi theo chiều ngang ở trên màn hình. Mong các bạn thông cảm.

Gõ tiếng Pháp: ...

Alt C : ç Vous êtes français? Alt I : î Hanoi

Alt U : û Bien sûr! ii : î Maître.

Bạn phải dùng chế độ gõ BKED để gõ tiếng Pháp. BKED cũng tiếp nhận các phím tiếng Pháp trên bàn phím như à, è, é, ç ...

Chế độ gõ TELEX không dùng để gõ tiếng Pháp được.

Vẽ hình hộp và kẻ ô:

Các phím 1 2 3 4 5 6 7 8 9 ở bên phải của bàn phím bình thường là các phím dịch chuyển con trỏ (tương ứng với End, , PgDn ...). Nay nếu bạn ấn phím Shift đồng thời với các phím đó, bạn sẽ kẻ ô được với hình các phím như sau:

Thủ thuật nâng cao vẽ và kẻ ô, biểu bảng:

BKED có một thủ thuật nâng cao tốc độ kẻ ô cũng như vẽ biểu bảng.

- Trước hết dùng F5-F6 để định vị khối, khoanh vùng phạm vi cần kẻ, thậm trí chỉ cần đánh dấu một khoảng nhỏ, sẽ nói ra sau.

- Sau đó ấn Ctrl_F5 hoặc Ctrl_F6 để bắt đầu gọi thủ tục vẽ nâng cao này. Máy sẽ yêu cầu bạn ấn một trong các chữ sau:

H: vẽ Hộp. Sẽ vẽ đường viền bao quanh khối F5-F6.

D: kẻ đường Dọc từ trên xuống, có tọa độ X là tọa độ con trỏ đang nằm trong phạm vi F5-F6.

N: kẻ đường Ngang từ trái qua phải có tọa Y là tọa độ con trỏ đang nằm trong phạm vi F5-F6.

Bạn có thể dịch chuyển con trỏ tới những vị trí thích hợp trong khối F5-F6 để vẽ dọc và ngang.

Ctrl → : nối rộng thêm một cột.

Ctrl_PgDn: nối xuống phía dưới.

Hai lệnh nối này giúp bạn mở rộng (cột hoặc dòng) một cách dễ dàng.

Ctrl_Y: xoá dòng.

Del: xoá cột tại vị trí của con trỏ.

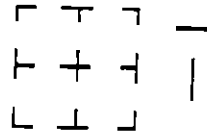
BackSpace: xoá cột nằm bên trái con trỏ.

Q hoặc ESC: Quay về soạn thảo bình thường, chấm dứt thủ tục kẻ ô và kẻ bảng.

Lưu ý khi vẽ H, D và N, BKED sẽ ở chế độ viết đè (OverWrite) nên có thể gây ra mất chữ. Vì vậy bạn nên kẻ ô trước khi viết chữ.

7	8	9	-
4	5	6	+
1	2	3	

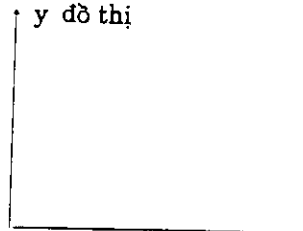
ấn cùng với Shift thành



Với các phím này bạn có thể kẻ dễ dàng các hình sau:

Số T.T	Họ và tên	Sinh ngày
1	Nguyễn văn Tiệp	1.1.1988
2	Lê văn Lợi	1.2.1990

y đồ thị



Vẽ mũi tên

Alt_W : vẽ mũi tên lên

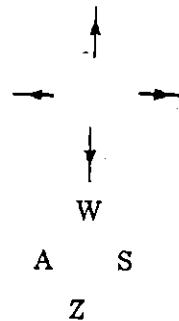
Alt_A : vẽ mũi tên trái

Alt_S : vẽ mũi tên phải

Alt_Z : vẽ mũi tên xuống

Để dễ nhớ hướng, bạn hãy hình dung 4 phím

W A Z S là 4 đỉnh của hình trâm trên bàn phím



In chỉ số trên và dưới:

Ctrl_T: bắt đầu hoặc kết thúc chỉ số Trên

Ctrl_D: bắt đầu hoặc kết thúc chỉ số Dưới

Ví dụ: Đa thức $ax^n + a_{n-1}x^{n-1} + \dots + a_1x + a_0$

(Không in được chỉ số với chữ Việt có dấu)

Lời khuyên: Khi gõ tài liệu có nhiều chỉ số trên và dưới, hãy gõ Ctrl_T và Ctrl_D sau khi đã gõ xong toàn bộ bài. Nếu có nhiều công thức chỉ số giống nhau, hãy tận dụng cả Ctrl_Q A để làm cho nhanh. Ví dụ trong bài có rất nhiều x1. Hãy gõ là x1 cho xong đã, sau đó tìm x1, thay bằng x1, với Option (cách tìm) thích hợp, ví dụ GN (G: tìm từ đầu văn bản, N: thay luôn, không cần hỏi đáp gì cả) ...

Nếu bạn gõ chỉ số trước, có thể xảy ra điều hơi khó chịu vì khó căn chữ và công thức: khi con trỏ ở dòng nào thì các kí tự điều khiển của riêng dòng đó sẽ lộ ra, gây ra sự xê dịch dòng.

Dấu toán học và chữ cái Hy Lạp:

CTRL_G + chữ cái đầu đánh vần chữ cái Hy Lạp.

Máy sẽ hiện lên bảng hướng dẫn gõ các chữ Hy Lạp có dạng như sau:

a b c d ... h l m n N o P r t T x X y v z 1 2 3 4 5 6 7 8 9

$\alpha \beta \delta \dots \Delta \lambda \mu \nu \eta \omega \Omega \pi \rho \tau \theta \sigma \Sigma \infty \Psi \in \cap \equiv \pm \geq \leq \forall \neq$

Hoặc bạn có thể đánh vần chữ cái đầu Hy Lạp.

Ví dụ:

a: Alpha cho ra chữ α , b: Beta cho ra chữ β

Bạn hãy tra bảng kí tự để biết các mẫu kí tự khác.

Thủ tục nâng cao vẽ các cụm dấu Toán:

Để giúp bạn viết các dấu tích phân, tổng ... một cách nhanh chóng, chúng tôi đã gài thêm thủ tục ấn Alt-T (T: các dấu Toán: Tích phân, Tổng... Khi ấn Alt_T máy sẽ hiện lên hướng dẫn chọn:

$$1: \int \quad 2: \int_{-\infty}^{\infty} \quad 3: \int_{-*}^* \quad 4: \int_0^{2*} \quad 5: \int_{*/2}^{*/2} \quad 6: \int_{?}^? \quad 7: \oint \quad 8: \sum_{?=-\infty}^{\infty} \quad 9: \frac{\partial?}{\partial?} \quad 0: \frac{\partial^2?}{\partial^2?}$$

Bạn ấn một trong các số (1, 2, 3, 4 ...), máy sẽ gài luôn cả cụm các kí hiệu cần thiết.

Dấu * : BKED sẽ hỏi bạn thay * bằng dấu gì. ấn Return nếu thay * bằng dấu π , ấn T nếu muốn thay * bằng T ...

Dấu ? : biểu thị BKED sẽ dịch con trỏ tới đó và sẽ hỏi thêm bạn điền gì vào đó để hoàn thiện thêm.

Kí hiệu hoá, sinh vật: (đã in được trên máy in 9 kim).

Alt_L: ♀ Alt_K: ♂

Alt_M: § Alt_N: || Alt_J: ⇌

Chương V LÊN TRANG VÀ IN ẤN

Lên trang:

Trước khi in, văn bản bao giờ cũng phải được lên trang hay còn gọi là mi-trang, nghĩa là chia văn bản thành các trang theo ý muốn, phù hợp với khổ giấy.

ấn CTRL_P S: Lên trang. Máy sẽ hỏi thêm mỗi trang có bao nhiêu dòng?

Với khổ giấy A4 (dài 30 cm), và in với mật độ ngầm định thì bạn nên đặt một trang có 52 dòng tương ứng với phần văn bản in ra, phần còn lại để in lề đầu trang và lề cuối trang. Cần xem mục hướng dẫn về việc thay đổi mật độ dòng in dưới đây.

Sau đó tại ranh giới giữa hai trang, có một dòng đánh dấu sự ngăn cách trang như sau:

#- - - Page: 6 - - - - -

Song nhiều khi bạn muốn kết thúc trang sớm tại một vị trí dòng nào đó, hãy dịch con trỏ tới dòng đó và ấn:

ấn CTRL_P M: Đặt dấu trang bằng tay. Đường đánh dấu có dạng:

#====Page:6=====

Đường đánh dấu này sẽ không bị xóa đi khi đặt lại trang với Ctrl_P S. Sau khi ấn Ctrl_P M, máy cũng sẽ tự động đặt lại trang.

Vậy khi nào thì dùng Ctrl_P M? Thường là khi muốn kết thúc một trang ở vị trí sớm hơn vị trí của vạch phân dòng tự động.

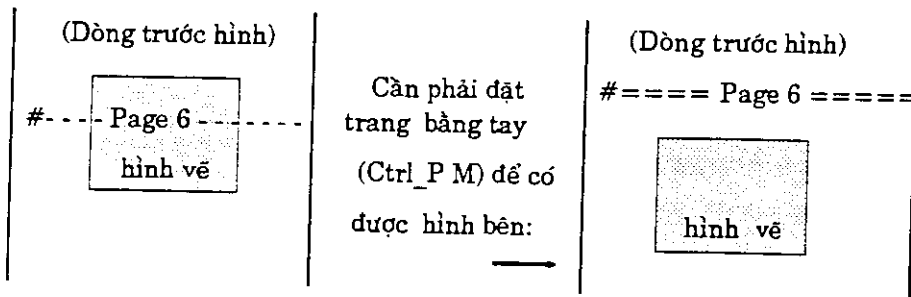
Ví dụ:

Khi dùng Ctrl_P S,

ta có hình:

Sau khi dùng Ctrl_P M

tại vị trí thích hợp:



Đồng thời khi đặt trang, ở cuối văn bản có một phần khoảng 4-5 dòng có dạng sau:

%----- Phần đầu của mỗi trang khi in. -----

- \$ -

^END OF TEXT-----

được gọi là phần đầu mỗi trang (HEADER) khi in. Khi in, BKED sẽ luôn luôn in phần đầu này cho mọi trang. Vì phần đầu này cũng là văn bản nên bạn có thể viết tiêu đề đầu trang, xoá, thêm bớt dòng ... và đánh số trang.

Dấu \$ được thay thế bằng số thứ tự của trang mỗi khi in. Nếu bạn không muốn in số thứ tự trang thì hãy xoá dấu \$ đi. Có thể tự chỉnh cho dấu \$ vào giữa dòng.

Sau khi đặt trang, có thể dịch chuyển con trỏ theo từng trang văn bản:

CTRL PgUp : dịch con trỏ tới đầu trang trước.

CTRL PgDn : dịch con trỏ tới đầu trang dưới.

Thay đổi độ dẫn dòng khi in: (Inter-Lines)

(mới cơ)

Trước đây BKED dùng chuỗi kí tự ESC 2, ESC 3 n để thay đổi độ dẫn dòng khi in (là mức độ mau thưa giữa các dòng). Cách làm này dùng mã ESC nên hơi nguy hiểm. BKED 4.0 qui định lại như sau: dùng dấu chấm than ! đặt ở vị trí đầu dòng, theo sau là một con số từ 0 đến 9. !0 cho độ dẫn ngầm định, khoảng 52 dòng trang A4. Số n càng tăng, in ra càng thưa dòng. Bảng sau cho ta giá trị (tương đối) cần đặt khi phân trang tương ứng với các giá trị của n:

!n với n =	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
số dòng/trang	52	49	47	45	43	42	40	39	37	36

Khi !n ở đầu dòng thì dòng đó chỉ được dùng để điều khiển độ dẫn dòng, không làm việc khác nữa. Tất nhiên trên một trang bạn có thể có nhiều mức độ mau thưa khác nhau bằng cách đặt !n ở nhiều chỗ khác nhau.

Sau ! mà không phải là một con số thì ! vẫn được in ra bình thường.

In văn bản: (dot matrix printer)

CTRL_P P : chuyển sang in văn bản, có thực đơn hướng dẫn thêm như chọn máy in, in từ trang, đánh số trang ra sao ...

* Chiều dài trang giấy in: khoảng 30 cm, tương ứng với khổ giấy A4. Tham số này máy in dùng để đùn giấy ra khỏi máy sau khi in hết phần cần in ra.

* Chọn máy in: cho phép bạn chọn lấy kiểu máy in thích hợp.

Với kiểu FX: dùng cho máy in loại FX-1050 và tương thích.

Có 2 kiểu in cho FX-1050: Draft và Roman.

Draft: chất lượng chữ sẽ là tạm đọc được, không đẹp.

BKED 4.0 cung cấp thêm cho bạn kiểu chữ in Roman trực tiếp trên máy in FX-1050. Chữ đẹp. Hãy xem mẫu.

Trong thực đơn in, nếu được cho phép, hãy ấn M để chuyển đổi kiểu in Draft --- Roman.

BKED còn cung cấp bộ chữ NLQ (Near Letter Quality nghĩa là chữ khá đẹp), mới được cải tiến thêm, in trên mọi máy in 9 kim như FX1050, LX800

Cách in: Trước khi in phải gọi chương trình nạp chữ cho máy in. Do vậy trên đĩa sẽ phải có tệp:

LX.COM là chương trình có tên là LETTRIX của hãng HAMMER LAB CORP. Ưu điểm của LX là chạy được với hầu hết máy in kim, chữ khá đẹp. Khuyết điểm là in chậm do LETTRIX in dưới dạng Graphic. Bạn nên dùng LETTRIX vì nó in đẹp ngay cả với máy in LX-800, FX-1050, Star LX.COM cũng đã được VNI dùng với các Font của VNI nên bạn có thể tận dụng được. Song BKED đã cải tiến cách dùng LX nên chất lượng chữ được nâng cao rất nhiều, xin xem mẫu.

BKED cung cấp Font chữ để chạy LX, gồm:

BKCR.LXH : BK COURIER.

BKBOLD.LXH : Bộ chữ in đậm BOLD.

Hãy ấn

LX BKCR BKBE0 <Enter> ,

để nạp cả hai Font chữ nói trên,

sau đó mới chạy BKED để soạn thảo và in. Trong thực đơn hướng dẫn in của BKED cần chọn kiểu máy in là LETTRIX. Thực ra BKED đã tự động nhận ra LETTRIX khi in.

Bạn có thể tạo tệp NLQ.BAT như sau:

LX BKCR BKBOLD

để dùng cho tiện (trên đĩa BKED đã có sẵn).

Hãy huỷ bỏ bộ BKED.LXH trước đây vì nó in ra không đẹp.

2. Với máy in 24 kim như EPSON LQ, chất lượng tốt, giá thành hạ, có thể làm chế bản cả trên máy in ronéo với chất lượng tốt. Bạn nên mua máy in EPSON LQ-850+ hoặc EPSON LQ-1050+ vì chữ in đẹp.

In với máy in Laser qua Ventura

BKVEN.EXE là chương trình tự động chuyển đổi văn bản từ BKED sang Ventura để in trên máy in laser với bộ Font của VNLab. BKVEN cũng tự động chuyển cả chữ to có dấu của BKED cũng như các công thức. Những bạn đã được cấp TO-VENTU.EXE trước đây xin liên hệ với tác giả để đổi lấy BKVEN mới. Ngoài ra bạn sẽ còn nhận được hướng dẫn bổ sung để khai thác hết tính năng của BKVEN. Bạn sẽ thấy rất dễ chịu khi mi trang sau khi đã dùng BKED.

BKED chủ trương không in trực tiếp sang máy in Laser.

HỎI ĐÁP THỰC HÀNH

Câu hỏi 1: - Trong một văn bản có lỗi chính tả tiếng Việt, ví dụ như thay vì gõ "quá", bạn lại luôn luôn gõ là "qùa". Làm thế nào để sửa?

- Trong văn bản gõ tiếng Việt không dấu, làm cách nào thêm dấu vào cho nhanh ?

Trả lời: Hãy dùng Ctrl_Q A. Máy sẽ hỏi:

Tìm gì: "qùa"

Thay bằng gì: "quá"

Cách tìm: GN1000

G: để tìm từ đầu văn bản, N: máy tự động thay, không cần hỏi lại. 1000 : tìm tối đa là 1000 lần.

Ctrl_Q A là một biện pháp hữu hiệu để sửa lỗi chính tả.

- Cũng dùng Ctrl_Q A để thay từ Việt không dấu bằng từ Việt có dấu.

Ví dụ: Tìm 'truong hoc', thay bằng 'trường học'.

Cách tìm: GU1000W.

Câu hỏi 2: Người ta qui định các dấu chấm câu (. , ; : ...) phải viết liền vào chữ cuối cùng trước nó, không được để dấu cách. Song bạn hãy gõ các dấu này sau dấu cách.

Ví dụ cách viết đúng: 'Chấm câu. Câu sau'

Ví dụ cách viết sai: 'Chấm câu .Câu sau'

Làm thế nào để sửa ?

Trả lời: Hãy dùng Ctrl_Q A để đổi chỗ dấu cách từ trước ra sau cho từng loại dấu chấm câu mà bạn thấy cần thay. Ví dụ với dấu chấm. Máy sẽ hỏi:

Tìm gì: _ (chữ _ kí hiệu thay cho dấu cách)

Thay bằng gì: _

Cách tìm: GN

G: để tìm từ đầu văn bản, N: máy tự động thay, không cần hỏi lại.

Tác giả mong rằng bạn hãy có ý thức trình bày văn bản đúng ngay từ đầu để khỏi phải dùng thủ thuật này.

Câu hỏi 3: BKED có thể tìm và thay thế cả các dấu điều khiển không ?

Trả lời: Có. Ví dụ, có thể thay toàn bộ "Begin" bằng chữ in đậm và gạch dưới " *Begin* "

Vị trí ấn Ctrl_E khi trả lời Ctrl_Q A

Câu hỏi 4: cách tìm và thay thế các kí tự đặc biệt như α , β ?

Trả lời: Được, song không thể gõ trực tiếp α , β ...

Cách làm: Trước khi gõ Ctrl_Q A, bạn hãy tìm số thứ tự của kí tự cần gõ bằng cách tra bảng ASCII của BKED (xem bảng kí tự của BKED), hoặc là viết kí tự đó ra, sau đó dịch chuyển con trỏ tới kí tự đó. Phía tận cùng bên phải dòng trạng thái luôn luôn hiện giá trị số thứ tự của kí tự tại vị trí con trỏ.

Khi cần kí tự đó, bạn có thể ấn Alt đồng thời với các phím số ở bên phải (chứ không phải các phím số ở hàng trên).

Ví dụ α có số thứ tự là 224, hãy ấn Alt 2,2,4 sẽ cho ra α .

Câu hỏi 5: Có thể viết chỉ số trên và dưới bằng tiếng Việt không ?

Trả lời: Không. Chúng chỉ có thể là các kí tự của bảng ASCII chuẩn.

Câu hỏi 6: Có bao nhiêu kí tự dùng để kẻ đường ngang ?

Trả lời: Có 3 loại kí tự kẻ:

dấu trừ - và gạch nối dưới _ : hai kí tự này nằm trên cùng một phím. Số thứ tự ASCII là 45 và 95. Khi kẻ với dấu trừ, nét sẽ hơi bị đứt:

----- Còn dấu kẻ ngang (Số thứ tự ASCII là 218) là phím nằm ở tận mép phải bàn phím (gần các phím dịch chuyển con trỏ). Khi kẻ bằng kí tự này, nét sẽ liền----- . Vì vậy cần lưu ý chọn nét kẻ cho phù hợp.

Câu hỏi 7: Bình thường có cần đặt lề trái > 1 không ?

Trả lời: Không cần. Bạn hãy để lề trái = 1 như máy tự đặt. Còn khi in, bạn hoàn toàn có thể nhận được lề trái để in (hay vị trí bắt đầu in) bằng 2 cách:

- điều chỉnh vị trí đặt giấy,
- điều chỉnh tham số "Lề trái khi in" trong 'Printer Menu' (thực đơn hướng dẫn in).

Câu hỏi 8: Cách gài đặt BKED lên ổ cứng.

Trả lời: Hãy mở thư mục BKED ở ổ đĩa C để copy BKED.EXE vào đó.:

```
C>MD BKED<Enter>
```

Sau đó thêm CABKED vào đường dẫn PATH trong file AUTOEXEC.BAT để có thể gọi BKED từ mọi chỗ khác. Khi này các văn bản soạn ra nên để ở thư mục TEXT, trong đó chứa các thư mục nhỏ hơn như: CONGVAN, GIAO_AN, THONGBAO, SACH, HOPDONG...

Câu hỏi 9: BKED không chạy và báo lỗi: Run time error: 106.

Trả lời: Tệp NGOC4.MNU bị hỏng. Khi này bạn nên xóa NGOC4.MNU đi để cho BKED tự động tạo lại một cách chính xác.

Lời khuyên tâm đắc cuối cùng:

1. Hãy dùng kiểu gõ TELEX của BKED để soạn tiếng Việt vì:
 - đó là cách gõ tiếng Việt *đễ học nhất, dễ nhớ nhất,*
 - đó là cách *tốt nhất và duy nhất* hiện nay để bạn *viết đúng* chính tả tiếng Việt mà các kiểu gõ của các hệ soạn thảo tiếng Việt khác không có.
2. Hãy tận dụng BKED để vẽ các kiểu đồ thị, sơ đồ, máy ...

Xin bạn hãy để tâm khai thác hết các chức năng sau:

1. F5-F6: - Kê biểu bảng, với Ctrl_F5.
 - Nói ngang và dọc khi kê biểu bảng (rất tiện).
 - Xóa đi một khoảng chữ.
 - Copy một khoảng chữ.
2. Ctrl Q A: Tìm và thay thế.
3. Ctrl R: Căn lề lại khối dòng F7-F8
4. Cách in *Roman* trên máy in 9 kim FX-1050.
5. Dùng LETTRIX để in.

Tóm tắt những thay đổi và bổ sung của BKED 4.1 so với trước:

1. Chữ to có dấu: Ctrl_A.

Vì vậy TO-BKED (mới) cho phép chuyển đổi toàn bộ chữ to và nhỏ của VNI, VSM sang BKED.

2. Điều khiển độ dẫn dòng với !n (đặt ở đầu dòng) thay cho chuỗi ESC.

3. Duôi tệp ngầm định: *.BK thay cho *.TXT

4. Cài thiện chữ in 9 kim: Draft và Roman, cũng như LQ, Laser.

5. LX.COM dùng với 2 Font là BKCR.LXH và BKBOLD.LXH

6. Kí tự ã trước đây có mã là 141, nay được bố trí lại là 222 vì một số phần mềm khác như FOXPro dùng kí tự 141.

Bạn nên bỏ các BKED có ghi ngày xuất trước 20.6.1991, ngay cả BKED 4.0 vì trước ngày 20.6.1991 là các Version 4.0 trong giai đoạn chạy thử.

à	á	â	ã	ä	å	æ	ç	è	é	ê	ë	ì	í	î	ï	ì	ò	ó
128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143			
é	è	ë	ê	é	è	é	è	é	è	í	í	î	î	í	ò	ó		
144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159			
ò	õ	ö	ó	ô	õ	ö	ó	ô	õ	ó	ô	õ	ö	ó	ù	ú	û	
160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175			
ü	ü	ý	ý	ù	ÿ	ÿ	ÿ	ÿ	ÿ	ÿ	ÿ	ÿ	ÿ	ÿ	ÿ	ÿ	ÿ	ÿ
176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191			
σ	υ	σ	υ	δ	ϒ	↑	↓	▶	◀	ϕ	û	λ	ε	ϣ	ι			
192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207			
Γ	Τ	Γ	Τ	†	‡	⊥	⊥	⊥	⊥	⊥	⊥	⊥	⊥	⊥	⊥	⊥	⊥	⊥
208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223			
α	β	Γ	π	Σ	σ	μ	τ	φ	θ	Ω	δ	∞	Δ	ε	π			
224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239			
≡	±	≥	≤	∫	∫	÷	≈	∂	φ	ω	√	ψ	ψ	∫	∞			
240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255			

Các kí tự in được, nằm trong khoảng 0..32:

đ	φ		v	≠	≡	§
11	12	15	16	17	19 và 18	21

LỜI KẾT

Hiện nay ở Việt nam tồn tại nhiều kiểu chương trình soạn thảo văn bản tiếng Việt khác nhau như VNI, DJ, VSM, VNLab ... Mỗi cái có đặc điểm riêng của nó và như bạn thấy, BKED có các đặc điểm mà ít nhiều các hệ khác không có hoặc chưa đáp ứng được cho bạn. Song cũng phải nói rằng hiện nay BKED cũng còn nhiều vấn đề phải hoàn thiện thêm. Tác giả xin chân thành cảm ơn tất cả các bạn, các đơn vị, cơ quan, trường học ... đã có nhiệt tình thử nghiệm và góp ý cho BKED. BKED đã, đang và sẽ còn tiếp tục được hoàn thiện và cải tiến thêm cùng với sự góp ý của các bạn. Nếu bạn có các yêu cầu riêng hoặc phát hiện ra lỗi khi dùng hoặc bạn có những gợi ý cải tiến gì, xin mời liên hệ với tác giả. Ý kiến của các bạn luôn luôn được trân trọng tiếp thu.

Chúng tôi cũng mong các bạn khoảng 3-6 tháng một lần đổi lại BKED mới để dùng. (Khi mới khởi động, BKED đã đề rõ ngày tháng xuất xưởng để bạn tiện theo dõi). Để có BKED dùng với tính năng in đẹp tối đa cũng như với mọi máy in khác, hãy đăng kí mua BKED. Khi đó bạn sẽ luôn luôn được bảo hành *theo yêu cầu* của bạn cùng với các Version mới nhất. BKED với chế độ in Draft được phổ biến rộng rãi miễn phí.

Trong lần tới, BKED có thể sẽ có:

- Chức năng tự động quét kiểm tra và sửa lỗi chính tả cho toàn bài.
- Thêm các kiểu gõ khác (theo nhu cầu của từng người dùng).
- Các phím F4 hiện chưa được dùng đến. Sẽ dùng trong tương lai.

Tác giả mong nhận được góp ý của các bạn.

Xin chúc bạn thành công.

Địa chỉ liên hệ: nhà C9 - phòng 412, DHBK Hà nội.

Tel: 42.63823

NR: P52 B1 Giảng võ Hà nội

Tác giả mời bạn tìm đọc và dùng :

1. Ngôn ngữ lập trình PASCAL.

Là cuốn giáo trình PASCAL thuận tiện và phù hợp cho mọi bạn mới học Tin học.

2. Xử lý tín hiệu số.

Tài liệu dùng cho cán bộ KHKT các ngành: Điện tử, Tin học, Viễn thông, Vật lý, Điều khiển, Tự động hoá ...

Quyển I, Tập I: Cơ sở lý thuyết.

Trọn bộ sẽ gồm 4 quyển:

Cơ sở lý thuyết (2 tập).

Bài tập.

Kỹ thuật Vi xử lý Xử lý tín hiệu số.

Lập trình Xử lý tín hiệu số.

Bạn có thể thường xuyên tìm thấy các sách của tác giả tại:

Hà Nội:

Thư viện và Trung tâm máy tính ĐHBK.

Hiệu sách Tràng tiên, 52 Thọ nhuộm,

29 và 52 Hai bà Trưng,

Thành phố Hồ Chí Minh:

127 Cách mạng Tháng Tám.

40 Nguyễn Huệ.